

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 57/2011
9.9.2011

Asia Virkasuhteen irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskeva oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksen tekijä

A, vanhempi konstaapeli

Virasto Poliisilaitos

Päätökset, joihin haetaan oikaisua

Poliisilaitos on päätöksellään 14.3.2011 irtisanonut A:n vanhemman konstaapelin virasta irtisanomisajan päätyttyä 15.9.2011 lukien ja pidättänyt hänet virantoimituksesta 15.3.2011 lukien.

Päätöksen perustelujen mukaan A oli ollut esitutkinnassa epäiltynä virantoimituksessa tehdystä varkaudesta ja virkavelvollisuuden rikkomisesta. A oli 23.7.2010 pidätetty virantoimituksesta rikostutkinnan ajaksi ja virasta pidättämistä oli jatkettu 3.12.2010 siihen saakka, kunnes asian on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu, kuitenkin enintään 6 kuukauden ajaksi virantoimituksesta pidättämisestä alkaen. Käräjäoikeus oli tuomiossaan 18.2.2011 katsonut, että A oli anastanut poliisilaitoksen autotarvikevarastosta yhden parkki-valopolttimon, jonka hän oli asentanut omaan autoonsa. Käräjäoikeus oli jättänyt A:n rangaistukseen tuomitsematta, minkä vuoksi poliisilaitoksen poliisi-

päällikkö oli 3.3.2011 tekemällään päätöksellä lakkauttanut A:n virantoimituksesta pidättämisen 1.3.2011 lukien ja hänen virkasuhteensa ehdot oli palautettu ennalleen. Lisäksi A:lle oli annettu kirjallinen varoitus poliisimiehelle epäasiallisesta käyttäytymisestä 14.2.2003. A:lle oli kirjallista varoitusta koskevan päätöksen mukaan annettu suullinen huomautus samantyyppisestä toiminnasta jo 30.9.2001. Edelleen A oli 28.9. - 31.10.2007 erotettu määräajaksi virantoimituksesta virkatehtävää toimitettaessa tapahtuneesta poliisimiehelle sopimattoman käyttäytymisen johdosta.

A toimi valvonta- ja hälytysyksikön partiomiehenä ja myös koiranohjaajana. Hänen tehtäviinsä kuuluivat ensisijaisesti hälytystehtävät, jotka koiranohjaajalla olivat usein erittäin vaativia. Ottaen huomioon A:n aseman ja hänen tehtävänsä poliisihallinnossa sekä edellä luetellut virkamies- ja rikosoikeudellisiin seuraamuksiin johtaneet tapahtumat poliisilaitos on katsonut, että A oli oleellisesti ja toistuvasti rikkonut valtion virkamieslaissa ja poliisilaissa säädettyä virkavelvollisuutta. Hän oli toiminut siinä määrin virkavelvollisuuksiensa vastaisesti, että työnantajalla oli asialliset edellytykset menettää luottamus siihen, että A jatkossa käyttäytyisi virkavelvollisuuksien ja poliisimieheltä vaadittujen käyttäytymisvelvoitteiden mukaisesti. Hän oli menettänyt poliisimiehelle virkamiehenä kuuluvan luottamuksen poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. A:n teot olivat olleet toistuvia. Hän oli työnantajan työnjohdollisista ja virkamiesoikeudellisista toimenpiteistä huolimatta jatkanut virkamiehelle ja erityisesti poliisimiehelle sopimatonta käyttäytymistään. Tämän johdosta poliisilaitos on katsonut, että sillä on ollut valtion virkamieslaissa tarkoitettu erittäin painava syy A:n virkasuhteen irtisanomiselle. Koska irtisanomista koskeva päätös ei ollut lainvoimainen, ja koska A:n käyttäytyminen ja hänen menettelynsä kokonaisuutena osoittivat hänet siinä määrin sopimattomaksi tehtävänsä, ei virantoimitusta voitu jatkaa.

Oikaisuvaatimus

Virkasuhteen irtisanomista koskeva päätös on kumottava ja virantoimituksesta pidättäminen keskeytettävä.

Ottaen huomioon päätöksessä vuonna 2003 ja vuonna 2007 mainituista tapauksista kulunut aika, ei niillä voinut enää olla vaikutusta kyseessä olevaa asiaa arvioitaessa.

Käräjäoikeuden 18.2.2001 A:n syyksilukema teko ei ollut luonteeltaan sellainen ettei A:n voisi enää sen johdosta katsoa nauttivan sellaista luottamusta, jota poliisimieheltä vaaditaan. Menettelyllä ei myöskään ollut vaikutuksia poliisimiehen viranhoidollisiin edellytyksiin. Vaikka A:n menettely olikin ollut polttimon ottamisen osalta virheellinen, tuli A:n menettelyä tarkastella oikeassa mittasuhteessa. Ottaen huomioon A:n syyksi luetun menettelyn vähäisyys, anastetun omaisuuden arvo (alle yksi euro) ja poliisilaitoksen pääpoliisiasemalla muutoinkin vallitseva tapa huoltaa ja pestä omia ajoneuvoja työaikana, ei asiassa ollut erityisen painavaa syytä virkasuhteen irtisanomiseksi.

A:n oma-aloitteinen asian selvittäminen ja rehellisyys oli huomioitava arvioitaessa virkamiehen suhtautumista tekoonsa. A oli esitutkinnassa oma-aloitteisesti myöntänyt ottaneensa tarvikevarastosta yhden ajovalopolttimon.

Käräjäoikeuden tuomio oli syyksilukemisen osalta pohjautunut yksin A:n myöntämiseen.

Joka tapauksessa irtisanomisen peruste oli tullut poliisilaitoksen ja poliisipäällikön tietoon jo heinäkuussa 2010, eikä A:n virkasuhteen irtisanomista siten ollut voitu 14.3.2011 enää tehdä valtion virkamieslaissa tarkoitetussa määräajassa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Poliisilaitos on antanut vastineet.

Vuosina 2003 ja 2007 mainitut tapahtumat oli otettu huomioon asian kokonaisarvioinnissa. Arvioitaessa poliisimiehen tekemää anastusrikosta ei anastetun omaisuuden arvolla ollut merkitystä (KHO:2003:808). Poliisilaitos on viitannut päätöksensä perusteluihin kohtuullisesta ajasta irtisanomisperusteen vetoamisen osalta.

A ei ole antanut vastaselitystä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäytävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Poliisilain 9 c §:n mukaan poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäytävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Arvioitaessa poliisimiehen käyttäytymistä otetaan huomioon myös hänen asemansa ja tehtävänsä poliisihallinnossa.

Valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Saman pykälän 3 momentin mukaan irtisanominen on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut viranomaisen tietoon.

Valtion virkamieslain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa tai jos virantoimituksen jatkuminen irtisanomisajan voi vaarantaa kansalaisen turvallisuuden.

Asiassa saatu selvitys

Käräjäoikeuden tuomion 18.2.2011 mukaan A on 1.1. - 16.3.2010 anastanut poliisilaitoksen autotarvikevarastosta yhden ajovalopolttimon (parkkivalo), jon-

ka hän on asentanut omaan autoonsa. A on jätetty teostaan rangaistukseen tuomitsematta. Käräjäoikeuden tuomio on lainvoimainen.

Poliisilaitos on päätöksellään 3.3.2001 keskeyttänyt A:n virantoimituksesta pidättämisen 1.3.2011 ja hänelle on maksettu takautuvasti palkkauksesta pidätetty määrä ajalta 12.8.2010 - 28.2.2011.

Lisäksi kihlakunnan poliisilaitos on päätöksellään 14.2.2003 antanut A:lle kirjallisen varoituksen virkamiehelle sopimattomasta käyttäytymisestä. A oli 17.1.2003 suorittaessaan hänelle kuluvaan virkatehtävää käyttänyt luvatta poliisilaitoksen hallinnassa olevaa poliisiautoa ja työaika yksityisasioiden hoitamiseen. Hän oli ajanut poliisiautolla tapaamassa naistuttavaansa. A:lle oli päätöksen mukaan annettu suullinen huomautus samantyyppisestä toiminnasta jo 30.9.2001.

Edelleen kihlakunnan poliisilaitos on 27.9.2007 tekemällään päätöksellään erottanut A:n määräajaksi virantoimituksesta 28.9.2007 -31.10.2007 väliseksi ajaksi. Virantoimituksesta erottamisen pituutta määrättäessä on otettu huomioon, että A oli ollut virantoimituksesta pidätettynä 20.7.2007 lukien. Virantoimituksesta erottamista koskevan päätöksen perustelujen mukaan käräjäoikeus oli 19.9.2007 antamallaan tuomiolla tuominnut A:n 16.7.2007 tapahtuneesta virkavelvollisuuden rikkomisesta 30 päiväsakon suuruiseen rangaistukseen. Tuomion mukaan A oli tehnyt seksuaalisia ehdotuksia rattijuopumuksesta kiinniotetulle naispuoliselle henkilölle poliisiasemalla suoritetun puhalluskokeen jälkeen poliisiaseman pihamaalla ja sen jälkeen ainakin kahden soittamansa puhelun aikana. Puhelujen sisältö ja se, että A oli työvuoronsa päätyttyä mennyt naisen asunnolle, olivat osoittaneet, että A:lla oli ollut tarkoitus päästä seksuaaliseen kanssakäymiseen naisen kanssa.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätökset

A:n teko on tullut poliisilaitoksen tietoon viimeistään esitutinnan valmistuttua 14.7.2010. Poliisilaitoksella on kuitenkin ollut, etenkin kun otetaan huomioon se, että A oli esitutkinnassa osittain kiistänyt syytteen, perusteet odottaa käräjäoikeuden tuomiota asiassa ennen virkasuhteen irtisanomista. Virkasuhteen irtisanomista koskeva päätös on näin ollen tehty kohtuullisessa ajassa. Sen sijaan A:n vuosina 2003 ja 2007 tapahtuneet virkamiehen sopimattomaan käyttäytymiseen liittyvät tapaukset ovat ajan kulumisen vuoksi yksittäisinä irtisanomisperusteina vanhentuneet, mutta ne voidaan ottaa huomioon kokonaisarviossa.

Virkamieslautakunta toteaa, että irtisanomisperusteiden olemassaoloa arvioitaessa on otettava huomioon valtion palveluksessa olevien virkamiesten toisistaan poikkeaviin tehtäviin kohdistuvat erilaiset vaatimukset. Poliisimiehen on myös yksityiselämässään käyttäydyttävä niin, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

A on syyllistynyt yhden ajovalopolttimon (parkkivalo) anastamiseen työpaikaltaan siten kuin käräjäoikeuden tuomioista ilmenee. Asiassa on kuitenkin jäänyt selvittämättä, että A olisi syyllistynyt anastukseen ollessaan virantoimituksessa.

A:n teko on ollut luonteeltaan vähäinen näpistys. Käräjäoikeus on jättänyt A:n rangaistukseen tuomitsematta ja poliisilaitos on päätöksellään 3.3.2001 keskeyttänyt A:n virantoimituksesta pidättämisen 1.3.2011 lukien. Lisäksi poliisilaitos ei ole kiistänyt, että pääpoliisiasemalla on vallitseva tapa huoltaa ja pestä omia ajoneuvoja työaikana.

Poliisimiehen syyllistymistä anastusrikokseen on kuitenkin lähtökohtaisesti pidettävä moitittavana tekona varsinkin, kun teko on kohdistunut poliisilaitoksen omaisuuteen. Ottaen huomioon poliisilain 9 c § myöskään sitä, että teko oli tapahtunut A:n vapaa-ajalla ei ole pidettävä asiaa lieventävänä seikkana. Lisäksi A:lle on 14.2.2003 annettu kirjallinen varoitus virkamiehelle sopimattomasta käyttäytymisestä 17.1.2003, jolloin on ollut kysymys poliisilaitoksen omaisuuden ja työajan käyttämisestä yksityisasioiden hoitamiseen kuten myös nyt puheena olevassa asiassa. Edelleen A on 19.9.2007 tuomittu käräjäoikeudessa 16.7.2007 tapahtuneesta virkavelvollisuuden rikkomisesta, mikä johdosta A on ollut ajalla 28.9.2007 - 31.10.2007 erotettuna määrääjäksi virantoimituksesta.

A:n palvelushistoria ei ole täysin nuhteeton. Ottaen huomioon, että A on työnantajan työnjohdollisista ja virkamiesoikeudellisista toimenpiteistä huolimatta jatkanut virkamiehelle ja erityisesti poliisimiehelle sopimatonta käyttäytymistään, on hänen menettelynsä ollut omiaan vaarantamaan luottamusta A:ta ja poliisilaitosta kohtaan. Kokonaisuutena arvioiden A on käyttäytynyt sillä tavoin poliisimiehelle sopimattomasti, että poliisilaitoksella on ollut erityisen painava syy A:n irtisanomiseen. Teko on myös osoittanut A:n siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, että hänet on voitu välittömästi irtisanomisen jälkeen pidättää virantoimituksesta.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen ja hylkää virantoimituksesta pidättämisen keskeyttämistä koskevan vaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § 2 mom., 25 § 1 mom. ja 2 mom. ja 40 § 2 mom.
4 kohta
Poliisilaki 9 c §
Hallintolaki 6 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Petteri Plosila

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Isomäki, A. Nieminen ja Komulainen sekä varajäsenet Tarnanen ja Rouhe.